

Pravilnik o ovlaštenju strojovođa

Zbirni podatci

Narodne novine 96-2154/2013, 74-1426/2015, 75-1753/2016

Vrijedi/Primjena: od 25.8.2016

Vrijedi na dan: 29.08.2016

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Sadržaj po poglavljima

OPĆE ODREDBE	1
UVJETI ZA DOZVOLU	1
UVJETI ZA POTVRDU	2
OSPOSOBLJAVANJE	2
ISPITIVANJE U SVRHU IZDAVANJA DOZVOLE	2
ISPITIVANJE U SVRHU IZDAVANJA POTVRDE	2
REDOVNE PROVJERE	3
PRIJELAZNE ODREDBE	3
ZAVRŠNE ODREDBE	3

Sadržaj priloga

PRILOG 1.	3
PRILOG 2.	5
PRILOG 3.	7
PRILOG 4.	8

Tekst

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuje ovlaštenje strojovođa, naročito minimalni uvjeti za izdavanje i valjanost dozvole i potvrde, minimalni zahtjevi u pogledu zdravstvenih uvjeta, obrazovanja i stručne osposobljenosti, način osposobljavanja i ispitivanja strojovođa te uvjeti i način redovnih provjera valjanosti dozvole i potvrde.

Članak 2.

Ovim se Pravilnikom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi:

- Direktiva 2007/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o davanju ovlaštenja strojovođama koji upravljaju lokomotivama i vlakovima na željezničkom sustavu Zajednice (SL L 315, 3. 12. 2007.).

- Direktiva Komisije 2014/82/EU □ d 24. lipnja 2014. o izmjeni Direktive 2007/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu općeg stručnog znanja, zdravstvenih zahtjeva i zahtjeva povezanih s dozvolama (tekst značajan za EGP) (SL L 184., 25. 6. 2014.).

- Direktiva Komisije (EU) 2016/882 □ d 1. lipnja 2016. o izmjeni Direktive 2007/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu jezičnih zahtjeva (Tekst značajan za EGP) (SL L 146., 3. 6. 2016.).

Članak 3.

Pojmovi u smislu ovoga Pravilnika imaju jednako značenje kao pojmovi uporabljeni u Zakonu o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava (u daljnjem tekstu: Zakon).

Članak 4.

Prilozi 1. - 4. sastavni su dio ovoga Pravilnika.

UVJETI ZA DOZVOLU

Članak 5.

(1) Minimalni uvjeti za izdavanje i valjanost dozvole za strojovođu odnose se na najnižu starosnu dob, obrazovanje, fizičku i psihičku sposobnost za rad te opću stručnu osposobljenost za rad.

(2) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole koja vrijedi na području Europske unije mora imati najmanje 20 godina života.

(3) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole čija je valjanost ograničena na područje Republike Hrvatske mora imati najmanje 18 godina života.

(4) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole mora imati uspješno završeno osnovno i četverogodišnje srednje obrazovanje tehničke struke.

(5) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole mora dokazati svoju

fizičku sposobnost za rad uvjerenjem o uspješno obavljenom zdravstvenom pregledu koji uključuje provjeru općih zdravstvenih zahtjeva određenih u odjeljcima 1.1., 1.2. i 1.3. Priloga 1. i preglede određene u odjeljku 2.1. Priloga 1. ovoga Pravilnika.

(6) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole mora dokazati svoju psihičku sposobnost za rad uvjerenjem o uspješno obavljenom zdravstvenom pregledu koji uključuje provjeru zdravstvenih zahtjeva određenih u odjeljku 2.2. Priloga 1. ovoga Pravilnika.

(7) Podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole mora dokazati svoju opću stručnu osposobljenost za rad na temelju položenog ispita koji obuhvaća najmanje opće stručno znanje određeno u Prilogu 2. ovoga Pravilnika.

UVJETI ZA POTVRDU

Članak 6.

(1) Uvjeti za izdavanje i valjanost potvrde za strojovođu, uz obvezatnu dozvolu za strojovođe, uključuje i ispunjavanje minimalnih zahtjeva koji se odnose na znanje jezika, stručno znanje i osposobljenost u pogledu vozila i željezničke infrastrukture za koje se traži potvrda, te poznavanje sustava upravljanja sigurnošću željezničkog prijevoznika ili upravitelja infrastrukture.

(2) Podnositelj zahtjeva za izdavanje potvrde mora dokazati stručno znanje i osposobljenost u pogledu vozila za koje traži potvrdu na temelju položenog ispita koji obuhvaća najmanje opće znanje kako je određeno u odjeljcima 1. - 7. Priloga 3. ovoga Pravilnika.

(3) Podnositelj zahtjeva za izdavanje potvrde mora dokazati stručno znanje i osposobljenost u pogledu željezničke infrastrukture za koju traži potvrdu na temelju položenog ispita za provjeru općeg znanja kako je određeno u odjeljcima 1. - 7. Priloga 4. ovoga Pravilnika.

(4) Podnositelj zahtjeva za izdavanje potvrde mora dokazati znanje jezika koji se koristi na željezničkoj infrastrukturi za koju traži potvrdu kako je određeno u odjeljku 8. Priloga 4. ovoga Pravilnika.

(5) Podnositelj zahtjeva za izdavanje potvrde koja uključuje upravljanje vučnim vozilom vlaka za prijevoz putnika i vlaka u kojem se prevoze opasne tvari mora imati najmanje 21 godinu života.

(6) Prije izdavanja potvrde željeznički prijevoznik ili upravitelj infrastrukture mora podnositelja zahtjeva za izdavanje potvrde upoznati sa svojim sustavom upravljanja sigurnošću.

OSPOSoblJAVANJE

Članak 7.

(1) Osposobljavanje strojovođa obuhvaća:

- dio koji se odnosi na dozvolu i koji odražava opće stručno znanje i

- dio koji se odnosi na potvrdu i koji odražava posebno stručno znanje.

(2) Ciljevi osposobljavanja za opće stručno znanje i zahtjevi za dozvolu određeni su u Prilogu 2. ovoga Pravilnika.

(3) Ciljevi osposobljavanja za posebno stručno znanje o vozilima i zahtjevi za potvrdu određeni su u Prilogu 3. ovoga Pravilnika.

(4) Ciljevi osposobljavanja za posebno stručno znanje o željezničkoj infrastrukturi i zahtjevi za potvrdu određeni su u Prilogu 4. ovoga Pravilnika.

(5) Osposobljavanje strojovođa mora uključivati i zahtjeve koji su određeni u TSI-jima ili ostalim izravno primjenjivim propisima Europske unije.

(6) Poslove osposobljavanja koji se odnose na opće stručno znanje, znanje jezika, te stručno znanje i osposobljenost u pogledu vozila i željezničke infrastrukture obavljaju ovlašteni centri za osposobljavanje.

(7) Željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture moraju svojim sustavom upravljanja sigurnošću osigurati trajno osposobljavanje strojovođa.

Članak 8.

(1) Osposobljavanje strojovođa mora osigurati odgovarajuću ravnotežu između teoretskog osposobljavanja (predavanja i pokazne vježbe) i praktičnog osposobljavanja (na radnom mjestu, vožnja s pratnjom ili vožnja bez pratnje na prugama koje su u svrhu osposobljavanja zatvorene za promet).

(2) Osposobljavanje u svrhu usvajanja prometnih i signalnih pravila moguće je organizirati uz pomoć računalne opreme.

(3) Uporaba simulatora nije obavezna, ali može biti korisna za učinkovito osposobljavanje strojovođa, naročito pri osposobljavanju za rad u izvanrednim okolnostima ili za usvajanje pravila koja se rijetko koriste. Simulatori omogućavaju strojovođama usvajanje ponašanja u situacijama za koje nije moguće obaviti osposobljavanje u stvarnim okolnostima, pri čemu se mogu koristiti video zapisi s prikazom trase iz upravljačnice.

(4) Za stjecanje znanja o trasama potrebno je obaviti dovoljan broj vožnji uz pratnju, u dnevnim i noćnim uvjetima.

ISPITIVANJE U SVRHU IZDAVANJA DOZVOLE

Članak 9.

Sadržaj ispita i uvjete za ispitivače koji provjeravaju opće stručno znanje utvrđuje Agencija za sigurnost željezničkog prometa općim aktom kojim se uređuje postupak za izdavanje dozvole.

ISPITIVANJE U SVRHU IZDAVANJA POTVRDE

Članak 10.

- (1) Sadržaj ispita i uvjete za ispitivače koji utvrđuju znanje jezika i stručno znanje i osposobljenost u pogledu vozila i željezničke infrastrukture utvrdit će željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture aktom kojim se uređuje postupak za izdavanje potvrde.
- (2) Ispitivač može biti zaposlenik željezničkog prijevoznika ili upravitelja infrastrukture koji izdaje potvrdu uz uvjet da se ispiti organiziraju na način da se izbjegne svaki sukob interesa.
- (3) Sadržaj ispita i uvjeti za ispitivače moraju uključivati i zahtjeve koji su određeni u TSI-jima ili ostalim izravno primjenjivim propisima Europske unije.
- (4) Ispit koji se polaže nakon osposobljavanja sastoji se od teoretskog i praktičnog dijela.
- (5) Sposobnost upravljanja vučnim vozilom provjerava se vožnjom na mreži.
- (6) Za provjeru primjene pravila postupanja i osposobljenost strojovođe za rad u izvanrednim okolnostima mogu se koristiti simulatori.

REDOVNE PROVJERE

Članak 11.

- (1) Kako bi dozvola ostala valjana, strojovođa mora s ciljem utvrđivanja uvjeta za dozvolu iz članka 5. stavka 1. ovoga Pravilnika biti podvrgnut:
- redovnim zdravstvenim pregledima fizičke i psihičke sposobnosti za rad, i
 - redovnim provjerama opće stručne osposobljenosti za rad.
- (2) Redovni zdravstveni pregledi fizičke i psihičke sposobnosti za rad obavljaju se u skladu s člankom 5. stavcima 4. i 5. ovoga Pravilnika.
- (3) Učestalost zdravstvenih pregleda fizičke i psihičke sposobnosti za rad određena je u odjeljku 3.1 Priloga 1. ovoga Pravilnika.
- (4) Povremeni zdravstveni pregledi se po potrebi obavljaju u skladu s odjeljkom 3.2 Priloga 1. ovoga Pravilnika.
- (5) Željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture moraju svojim sustavom upravljanja sigurnošću uspostaviti organizaciju redovnih provjera opće stručne osposobljenosti za rad kako je određeno u Prilogu 2. ovoga Pravilnika.
- (6) Željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture moraju Agenciji za sigurnost željezničkog prometa dostaviti podatke o provedenim redovnim provjerama opće stručne osposobljenosti za

rad.

- (7) Agencija za sigurnost željezničkog prometa podatke o provedenim redovnim provjerama opće stručne osposobljenosti za rad upisuje u registar dozvola, te ih provjerava pri obnovi dozvole.

Članak 12.

- (1) Kako bi potvrda ostala valjana, strojovođa mora biti podvrgnut redovnim provjerama ispunjavanja uvjeta za izdavanje i valjanost potvrde iz članka 6. stavka 1. ovoga Pravilnika.
- (2) Željeznički prijevoznik i upravitelj infrastrukture moraju svojim sustavom upravljanja sigurnošću odrediti učestalosti provjera iz stavka 1. ovoga članka:
- a) provjera znanja jezika (za strojovođe kojima hrvatski jezik nije materinji jezik): najmanje svake tri godine ili nakon prekida obavljanja posla duljeg od godinu dana;
 - b) provjera znanja o željezničkoj infrastrukturi (uključujući poznavanje trase i prometnih i signalnih pravila): najmanje svake tri godine ili nakon prekida obavljanja posla na određenoj trasi duljeg od godinu dana;
 - c) provjera znanja o vozilima: najmanje svake tri godine.

- (3) O uspješno provedenim provjerama željeznički prijevoznik ili upravitelj infrastrukture unosom i izjavom na potvrdi te u registru potvrda potvrđuje da strojovođa ispunjava uvjete valjanosti potvrde.

PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 13.

Svjedodžbom o uspješno završenom četverogodišnjem obrazovanju tehničke struke za strojovođu izdanom do 29. listopada 2013. godine dokazuje se opća stručna osposobljenost za rad iz članka 5. stavka 11. ovoga Pravilnika.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 14.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

PRILOG 1.

ZDRAVSTVENI ZAHTJEVI

1. OPĆI ZAHTJEVI

1.1 Općenito

Strojovođa ne smije imati nikakvih zdravstvenih tegoba, niti uzimati lijekove, farmaceutske proizvode ili sredstva koja bi lako mogla prouzročiti:

- iznenadan gubitak svijesti,
- pomanjkanje pozornosti ili koncentracije,
- iznenadnu nesposobnost obavljanja posla,
- gubitak ravnoteže ili koordinacije,
- znatno ograničenje pokretljivosti.

1.2. Vid

Strojovođa mora ispuniti sljedeće zahtjeve u pogledu vida:

- oštrina vida na daljinu s naočalama/kontaktanim lećama ili bez: 1.0; najmanje 0.5 za slabije oko;
- maksimalne korekcijske leće: dalekovidnost +5/kratkovidnost -8, odstupanja o kojima odlučuje liječnik dozvoljena su u iznimnim slučajevima i na temelju mišljenja specijalista za očne bolesti;
- oštrina vida na blizinu i pri srednjoj udaljenosti: zadovoljavajuća, s naočalama/kontaktanim lećama ili bez;
- kontaktne leće i naočale su dozvoljene, kada ih redovno kontrolira specijalist;
- normalno raspoznavanje boja: uporaba priznatih testova, kao što je Ishihara, te po potrebi i drugih priznatih testova;
- vidno polje: cjelovito;
- vid na oba oka: dostatan za uredno obavljanje poslova;

alineja 7. stupa na snagu 01.01.2016.

- binokularni vid: dostatan za uredno obavljanje poslova;

alineja 8. stupa na snagu 01.01.2016.

- prepoznavanja signala u boji: test se temelji na prepoznavanju pojedinačnih boja, a ne na relativnim razlikama;
- osjetljivost na kontraste: dobra;
- bez progresivnih očnih bolesti;
- očni implantati, keratotomije i keratektomije su dozvoljene samo pod uvjetom da ih se kontrolira godišnje ili povremeno prema odluci liječnika;

- sposobnost podnošenja bljeskanja;
- kontaktne leće u boji i fotokromatske leće nisu dozvoljene, leće s UV filtrom su dozvoljene.

1.3. Zahtjevi za sluh i govor

Strojovođa mora imati zadovoljavajući sluh dokazan audiogramom, odnosno dovoljno oštar sluh za vođenje telefonskog razgovora i sposobnost da se čuju tonski znakovi upozorenja i zvučne poruke.

Kao smjernice uzimaju se sljedeće vrijednosti:

- oštećenje sluha ne smije prelaziti 40 dB pri 500 Hz i 1 kHz;
- oštećenje sluha ne smije prelaziti 45 dB pri 2 kHz za uho koje slabije provodi zvuk;
- ne smije postojati anomalija vestibularnog sustava;
- ne smije postojati trajni poremećaj govora (u slučaju kada je potrebna glasna i jasna razmjena poruka);
- uporaba slušnih aparata dozvoljena je samo u posebnim slučajevima.

1.4. Trudnoća

U slučaju lošeg podnošenja ili patološkog stanja, trudnoća je uzrok za privremenu radnu nesposobnost strojovođe. Poslodavac mora osigurati primjenu zakonskih propisa kojima se štite trudnice.

2. MINIMALNI SADRŽAJ PREGLEDA PRIJE ZAPOSŁJAVANJA

2.1. Zdravstveni pregledi za utvrđivanje sposobnosti za rad

- opći zdravstveni pregled;
- pregled osjetilnih funkcija (vid, sluh, raspoznavanje boja);
- analiza krvi i urina, između ostalog i radi ustanovljavanja moguće šećerne bolesti, ukoliko su takve analize potrebne radi ocjene fizičke sposobnosti kandidata;
- elektrokardiogram (EKG) pri mirovanju;
- testiranje na psihotropne tvari kao što su droge ili psihotropni lijekovi i zlouporaba alkohola, što dovodi u pitanje sposobnost

kandidata za rad;

– kognitivne sposobnosti: pozornost i koncentracija; pamćenje, opažanje, prosuđivanje;

– komunikacija;

– psihomotoričke sposobnosti: vrijeme reakcije, koordinacija ruku.

2.2 Psihološki pregledi za utvrđivanje sposobnosti za rad

Svrha je psiholoških pregleda utvrđivanje sposobnosti za rad pri zapošljavanju i tijekom rada strojovođa. Kod utvrđivanja sadržaja psihološke ocjene, ispitivanjima je potrebno ustanoviti da strojovođa ne pokazuje dokazane psihološke manjkavosti za obavljanje posla, posebno u pogledu operativne sposobnosti ili mogućih čimbenika osobnosti, koje bi mogle ugroziti sigurno obavljanje poslova.

3. REDOVNI PREGLEDI NAKON ZAPOŠLJAVANJA

3.1. Učestalost

Zdravstveni pregledi (fizičke sposobnosti) moraju se provoditi najmanje svake tri godine do dobne granice od 55 godina, a nakon toga svake godine.

Ovlašteni liječnik mora, pored navedene učestalosti, povećati učestalost pregleda, ukoliko to zahtijeva zdravstveno stanje strojovođe.

Ne dovodeći u pitanje odredbe članka 7. ovoga Pravilnika ovlašteni liječnik mora provesti odgovarajući zdravstveni pregled kada postoji sumnja da vlasnik dozvole ili potvrde više ne ispunjava opće zahtjeve iz odjeljka 1. ovoga Priloga.

Fizičku sposobnost potrebno je provjeravati redovito i ako je strojovođa doživio nezgodu na radu ili ako je prekinuo rad uslijed ozljede nakon nesreće. Ovlašteni liječnik može odlučiti da provede i dodatne odgovarajuće zdravstvene preglede, posebno nakon bolovanja koje je trajalo najmanje 30 dana. Poslodavac mora zahtijevati da ovlašteni liječnik provjeri fizičku sposobnost strojovođe, ukoliko ga je poslodavac morao udaljiti s radnog mjesta jer je njegovo zdravstveno stanje dovelo u pitanje sposobnost za upravljanje vlakom.

3.2. Minimalni sadržaj povremenih zdravstvenih pregleda

Ukoliko strojovođa ispunjava kriterije pregleda prije zapošljavanja, povremeni zdravstveni pregledi moraju uključivati

barem sljedeće:

– opći zdravstveni pregled;

– pregled osjetilnih funkcija (vid, sluh, raspoznavanje boja);

– analiza krvi i urina za otkrivanje moguće šećerne bolesti te ostalih bolesti na osnovi nalaza kliničkog pregleda;

– testovi na droge, ako postoje kliničke indikacije.

Za strojovođe starije od 40. godina mora se obaviti i EKG pri mirovanju.

PRILOG 2.

Prilog 2. stupa na snagu 01.01.2016.

OPĆE STRUČNO ZNANJE I ZAHTJEVI ZA DOZVOLU

Cilj općeg osposobljavanja je savladavanje »općeg« stručnog znanja u svim područjima rada koja su bitna za zanimanje strojovođe. Opće osposobljavanje se u tom pogledu usredotočuje na osnovna znanja i principe koji se mogu primijeniti neovisno o tipovima i vrstama vozila ili željezničke infrastrukture. Opće osposobljavanje može se organizirati bez praktičnih vježbi.

Opće osposobljavanje ne podrazumijeva stručnu osposobljenost u vezi s određenim vrstama vozila ili u vezi sa sigurnosnim i operativnim pravilima i tehnikama za određenu željezničku infrastrukturu. Osposobljavanje za postizanje stručnog znanja o određenim vozilima ili o određenoj željezničkoj infrastrukturi obavlja se u okviru stjecanja potvrde za strojovođu i provodi se u skladu s Prilogom 3. i Prilogom 4. ovoga Pravilnika.

Opće osposobljavanje obuhvaća područja navedena u odjeljcima od 1. do 7., pri čemu redoslijed navođenja nije bitan za važnost.

Glagoli koje se koriste označuju obilježja stručne osposobljenosti za koju se očekuje da će ih polaznik postići. Njihovo je značenje opisano u sljedećoj tablici:

Vrsta stručne osposobljenosti	Opis
znati, opisati	opisuje stjecanje znanja (podataka, činjenica) koje je potrebno za razumijevanje povezanosti
razumjeti, utvrditi	opisuje utvrđivanje i memoriranje konteksta, obavljanja zadataka i rješavanja problema u utvrđenom okviru

1. Posao strojovođe, radno okruženje, uloga i odgovornost strojovođe u odvijanju željezničkog prometa, stručni i osobni zahtjevi koji proizlaze iz zadataka strojovođe

(a) poznavanje općih propisa koji se odnose na željeznički promet i sigurnost (zahtjevi i postupci u vezi s davanjem ovlaštenja strojovođama, opasnim tvarima, zaštitom okoliša, zaštitom od požara itd.);

(b) razumijevanje posebnih zahtjeva te stručnih i osobnih uvjeta (uglavnom samostalan rad, rad u smjenama unutar ciklusa od 24 sata, osobna zaštita i sigurnost, čitanje i ažuriranje dokumenata itd.);

(c) razumijevanje ponašanja vezanog uz sigurnosno relevantnu odgovornost (uzimanje lijekova, alkohola, droga i ostalih psihoaktivnih tvari, bolest, stres, umor itd.);

(d) utvrđivanje referentnih i operativnih dokumenata (npr. upute za strojovođu, upute za trasu, priručnik za strojovođe itd.);

(e) utvrđivanje odgovornosti i funkcija uključenih osoba;

(f) razumijevanje važnosti preciznog izvođenja radnih zadataka i primjene radnih metoda;

(g) razumijevanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu (npr. upute za pristup i kretanje po kolosijeku i u blizini kolosijeka, upute za siguran pristup u vučno vozilo i izlazak iz njega, ergonomija, sigurnosna pravila za osoblje, osobna zaštitna oprema itd.);

(h) poznavanje vještina i principa u vezi s ponašanjem (upravljanje stresom, ekstremne situacije itd.);

(i) poznavanje principa zaštite okoliša (održiva vožnja itd.).

2. Željezničke tehnologije, uključujući sigurnosna načela koja stoje iza prometnih propisa

(a) poznavanje principa, propisa i odredbi koje se odnose na sigurnost željezničkog prometa;

(b) utvrđivanje odgovornosti i funkcija uključenih osoba.

3. Osnovna načela željezničke infrastrukture

(a) poznavanje sustavnih i strukturalnih principa i parametara;

(b) poznavanje općih značajki kolosijeka, kolodvora i stajališta, ranžirnih kolodvora;

(c) poznavanje željezničkih konstrukcija (mostova, tunela, skretnica itd.);

(d) poznavanje načina odvijanja željezničkog prometa (jednokolosiječni ili dvokolosiječni promet i ostalo);

(e) poznavanje signalizacije i prometno-upravljačkih i signalno-sigurnosnih sustava;

(f) poznavanje sigurnosnih uređaja (detektori pregrijanosti osovinskih ležajeva, detektori dima u tunelima itd.);

(g) poznavanje napajanja vučnih vozila električnom energijom (kontaktne mreža, treća tračnica itd.).

4. Osnovna načela operativne komunikacije

(a) poznavanje važnosti komunikacije te načina i postupaka komunikacije;

(b) utvrđivanje osoba koje strojovođa mora kontaktirati te njihove uloge i odgovornosti (osoblje upravitelja infrastrukture, zadaci ostalog osoblja vlaka itd.);

(c) utvrđivanje situacija/uzroka koji zahtijevaju započinjanje komunikacije;

(d) razumijevanje komunikacijskih metoda.

5. Vlakovi i njihov sastav, tehnički zahtjevi za vučna vozila, teretne vagona, putničke vagona i ostala vozila

(a) poznavanje općenitih vrsta pogona (električni, dizelski, parni itd.);

(b) opisivanje konstrukcije vozila (okretna postolja, sanduk, upravljačnica, zaštitni sustavi itd.);

(c) poznavanje sadržaja oznaka i sustava za označavanje;

(d) poznavanje dokumentacije o sastavu vlaka;

(e) razumijevanje kočionih sustava i izračuna učinkovitosti kočenja;

- (f) utvrđivanje brzine vlaka;
- (g) utvrđivanje najvećeg dopuštenog opterećenja i sila na kvačilu;
- (h) poznavanje djelovanja i svrhe sustava za upravljanje vlakom.

6. Opasnosti koje su općenito povezane sa željezničkim prometom

- (a) razumijevanje načela prometne sigurnosti;
- (b) poznavanje rizika povezanih sa željezničkim prometom i različitih načina njihova sprečavanja;
- (c) poznavanje sigurnosno relevantnih incidenata i razumijevanje potrebnog ponašanja/reakcije;
- (d) poznavanje postupaka koji se primjenjuju u slučaju nesreća u kojima su sudjelovale osobe (npr. evakuacija).

7. Osnovna načela fizike

- (a) razumijevanje sila koje djeluju na kotače;
- (b) utvrđivanje čimbenika koji utječu na učinkovitost ubrzanja i kočenja (vremenski uvjeti, oprema za kočenje, smanjeno prljanje, posipanje pijeskom itd.);
- (c) razumijevanje osnova elektriceta (strujni krugovi, mjerenje napona itd.).

PRILOG 3.

STRUČNO ZNANJE O VOZILIMA I ZAHTJEVI ZA POTVRDU

Nakon provedenog osposobljavanja za posebno stručno znanje o vozilima, strojovođe moraju biti sposobni izvršavati sljedeće:

1. PROVJERA PRIJE POLASKA

Strojovođa mora biti osposobljen da prije polaska:

- kompletira dokumentaciju i potrebnu opremu;
- provjeri funkcionalnost vučnog vozila;
- provjeri podatke unesene u dokumentaciju koja se nalazi na vučnom vozilu;
- na temelju navedenih provjera i testova utvrdi da je vučno vozilo

- podobno za vuču vlaka te funkcionalnost sigurnosne opreme;
- pri primopredaji lokomotive ili na početku putovanja provjeri dostupnost i funkcionalnost propisane zaštitne i sigurnosne opreme;
- provede sve rutinske radove preventivnog održavanja.

2. POZNAVANJE VOZILA

Za upravljanje vučnim vozilom strojovođe moraju biti upoznati s upravljačkim elementima i pokazivačima koji im stoje na raspolaganju, a posebno one koji se odnose na:

- sustav vuče;
- sustav kočenja;
- opremu vezanu uz sigurnost.

Kako bi otkrili i locirali nepravilnosti na vozilima, te kako bi o njima izvješćivali i odlučivali što je potrebno za njihov popravak i u određenim slučajevima samostalno poduzimali korake, strojovođe moraju poznavati:

- mehaničke konstrukcije;
- opremu za ovjes i priključivanje;
- pogonski mehanizam;
- sigurnosnu opremu;
- rezervoare za gorivo, sustave opskrbe gorivom, ispušne sustave;
- značenje oznaka u unutarnjosti i na vanjskim dijelovima vozila, a posebno simbola koji se koriste za prijevoz opasnih tvari;
- sustave za bilježenje podataka;
- električne i pneumatske sustave;
- sustave oduzimača struje i visokonaponske sustave;
- komunikacijsku opremu (radijsku vezu između prometnika i vlaka i slično);
- pripremu vožnje;
- sastavne dijelove vozila, njihovu funkciju i posebnu opremu vagona, posebno sustave za zaustavljanje vlaka pražnjenjem glavnog zračnog voda;
- sustav kočenja vlaka;

- dijelove specifične za vučna vozila;
- pretvarače, motore i reduktore.

3. ISPITIVANJE KOČNICA

Strojovođe moraju biti sposobni:

- prije polaska provjeriti i izračunati kočnu masu vlaka, koja mora sukladno dokumentima vlaka odgovarati kočnoj masi za tu prugu;
- prije polaska, pri polasku i tijekom vožnje provjeriti funkcioniranje različitih sastavnih dijelova sustava kočenja vučnog vozila i vlaka

4. REŽIM VOŽNJE I NAJVEĆA BRZINA VLAKA S OBZIROM NA ZNAČAJKE PRUGE

Strojovođe moraju biti sposobni:

- uzeti u obzir podatke koji im se daju prije polaska;
- utvrditi način vožnje i najveću dopuštenu brzinu vlaka na temelju varijabli kao što su ograničenja brzine, vremenski uvjeti ili moguće promjene signalizacije.

5. UPRAVLJANJE VUČNIM VOZILOM

Strojovođe moraju biti sposobni upravljati vučnim vozilom (vlakom) na način kojim se ne oštećuje oprema niti vozila:

- koristiti sve dostupne upravljačke sustave u skladu s važećim pravilima;
- pokrenuti vlak uzimajući u obzir ograničenja trenja i snage;
- koristiti kočnice za usporavanje i zaustavljanje, bez oštećenja na vozilima i opremi.

6. NEPRAVILNOSTI

Strojovođe moraju biti sposobni:

- prepoznati neuobičajene pojave u vezi s načinom vožnje vlaka;
- pregledati vlak i utvrditi znakove nepravilnosti, razlikovati ih, reagirati u skladu s njihovom relativnom važnosti, te ih pokušati popraviti, dajući uvijek prednost sigurnosti željezničkog sustava i osoba;

- poznavati raspoloživa zaštitna i komunikacijska sredstva.

7. POREMEĆAJI I NESREĆE

Strojovođe moraju biti sposobni u slučaju poremećaja i nesreća koji se dogode tijekom vožnje, naročito u slučaju požara i nesreća u kojima sudjeluju osobe:

- poduzeti mjere zaštite vlaka i pozvati pomoć u slučaju nesreće u kojoj su sudjelovali putnici u vlaku;
- odrediti prevoze li se vlakom opasne tvari i prepoznati ih na temelju dokumentacije vlaka i popisa vagona;
- poznavati postupke za evakuaciju putnika u slučaju nužde.

8. UVJETI ZA NASTAVAK VOŽNJE NAKON POREMEĆAJA

Strojovođe moraju nakon poremećaja u kojoj su sudjelovala vozila biti sposobni ocijeniti može li vlak nastaviti vožnju i pod kojim uvjetima, tako da o tim uvjetima što je prije moguće obavijeste upravitelja željezničke infrastrukture.

Strojovođe moraju biti sposobni utvrditi je li potrebna stručna procjena prije no što vlak nastavi vožnju.

9. VOZILO U MIROVANJU

Strojovođe moraju biti sposobni poduzeti mjere kako bi u svim uvjetima spriječili pokretanje ili neočekivano pomicanje vlaka ili njegovih dijelova.

Pored toga, strojovođe moraju poznavati mjere kojima mogu zaustaviti vlak ili njegove dijelove u slučaju neočekivanog pomicanja.

PRILOG 4.

STRUČNO ZNANJE O ŽELJEZNIČKOJ INFRASTRUKTURI I ZAHTJEVI ZA POTVRDU

1. ISPITIVANJE KOČNICA

Strojovođe moraju biti sposobni prije polaska provjeriti i izračunati odgovara li snaga kočenja vlaka snazi kočenja koja se zahtijeva za prugu, kako je utvrđeno u dokumentaciji o vlaku.

2. REŽIM VOŽNJE I NAJVEĆA BRZINA VLAKA U ODNOSU NA ZNAČAJKE PRUGE

Strojovođe moraju biti sposobni:

- primiti na znanje podatke koji im se daju prije polaska vlaka, kao što su ograničenja brzine ili moguće promjene signalizacije;
- utvrditi način vožnje i najveću brzinu vlaka na temelju značajki pruge.

3. POZNAVANJE PRUGE

Strojovođe moraju biti sposobni predvidjeti probleme i na odgovarajući način reagirati u skladu s načelima sigurnosti i drugim čimbenicima, kao što su točnost i gospodarski aspekti.

Stoga moraju dobro poznavati željezničke pruge i opremu na trasama (i na alternativnim trasama).

Sljedeći aspekti su bitni:

- način vožnje (promjena kolosijeka, jednokolosiječni promet, itd.);
- provjera trase na osnovi odgovarajuće dokumentacije;
- identificiranje kolosijeka koji se mogu koristiti za određeni način vožnje;
- važeći prometni propisi i značenje signalizacije;
- režim vožnje;
- sustav pružnih blokova i vezani propisi;
- nazivi kolodvora i njihov položaj, uočavanje kolodvora i prometnih ureda izdaleka;
- prijelazna signalizacija između različitih operativnih sustava i različitih sustava napajanja električnom energijom;
- ograničenja brzine za različite kategorije vlakova kojima se upravlja;
- topografske značajke;
- određeni uvjeti kočenja, npr. na prugama s velikim nagibom;
- posebne operativne značajke: posebni signali, znakovi, uvjeti polaska itd.

4. SIGURNOSNI PROPISI

Strojovođe moraju biti sposobni:

- pokrenuti vlakove samo kada su ispunjeni svi propisani uvjeti (vozni red, naredba ili signal za polazak, po potrebi aktiviranje signala, itd.);
- uočiti signale uz prugu i u upravljačnici, odmah i bez greške ih protumačiti, te djelovati kako je utvrđeno;
- sigurno upravljati vlakom u skladu s posebnim načinima vožnje: primjenjivati posebne načine po nalogu, privremena ograničenja brzine, vožnju nepravilnim kolosijekom, u slučaju opasnosti odobrenje za prolazak pokraj signala (nepoštivanje signalnog znaka), promjena smjera vožnje, okretanje, vožnja kroz gradilišta, itd.;
- poštivati planirana ili dodatna zaustavljanja vlaka, te ako je potrebno dodatno obavljati određene poslove za putnike tijekom tih stajanja, prije svega otvaranje i zatvaranje vrata.

5. UPRAVLJANJE VLAKOM

Strojovođe moraju biti sposobni:

- u svakom trenutku odrediti položaj vlaka na pruzi;
- koristiti kočnice za usporavanje i zaustavljanje, bez oštećenja na vozilima i opremi;
- prilagoditi vožnju vlaka u skladu s voznim redom i svim ostalim naredbama o štednji energije, vodeći računa o značajkama vučnog vozila, vlaka, pruge i okoliša.

6. NEPRAVILNOSTI

Strojovođe moraju biti sposobni:

- prepoznati neuobičajene događaje u vezi s infrastrukturom i okolišem, koliko to dozvoljava upravljanje vlakom: signale, kolosijeke, napajanje, željezničko-cestovne prijelaze, okoliš kolosijeka, ostali promet;
- procijeniti udaljenost prema vidljivim preprekama;
- obavijestiti upravitelja infrastrukture što je moguće prije o mjestu i naravi uočenih nepravilnosti, vodeći računa o tome da je upravitelj infrastrukture dobro razumio obavijest;
- vodeći računa o željezničkoj infrastrukturi, osigurati ili poduzeti mjere za osiguravanje sigurnosti prometa i osoba kada god je to potrebno.

7. POREMEĆAJI I NESREĆE U VOŽNJI, POŽARI I NESREĆE U KOJIMA SU UKLJUČENE OSOBE

Strojovođe moraju biti sposobni:

- u slučaju nesreće sa smrtno stradalim ili ozlijeđenim osobama poduzeti mjere zaštite vlaka i pozvati pomoć;
- odrediti gdje će zaustaviti vlak u slučaju požara i po potrebi olakšati evakuaciju putnika;
- ukoliko ne može sam svladati požar, što je prije moguće poslati korisne informacije o požaru;
- o tim uvjetima što je moguće prije obavijestiti upravitelja željezničke infrastrukture;
- ocijeniti omogućuje li infrastruktura nastavak vožnje vlaka i pod kojim uvjetima.

8. PROVJERA ZNANJA JEZIKA

1. Strojovođe koji s upraviteljem željezničke infrastrukture moraju komunicirati o pitanjima koja su bitna za sigurnost moraju poznavati barem jedan jezik kojim se koristi upravitelj infrastrukture. Njihovo znanje jezika mora im omogućiti aktivno i učinkovito sporazumijevanje u redovnim, otežanim i izvanrednim situacijama. Oni moraju znati upotrebljavati poruke i komunikacijske metode utvrđene u TSI-ju »Odvijanje prometa i upravljanje prometom« (OPE TSI).

2. Za ispunjavanje uvjeta navedenih u točki 1. strojovođe moraju razumjeti (slušno razumijevanje i razumijevanje pri čitanju) te znati komunicirati (usmeno i pismeno) na razini B1 Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (ZERO) Vijeća Europe (eng. *Common European Framework of Reference for Languages - CEFR*).

3. Za strojovođe koji upravljaju vlakovima željezničkih prijevoznika na pružnim dionicama između državne granice i graničnih željezničkih kolodvora, upravitelj infrastrukture može odobriti izuzeće od zahtjeva iz točke 2. samo ako se primjenjuje sljedeći postupak:

(a) željeznički prijevoznik od upravitelja infrastrukture traži odstupanje za strojovođe iz točke 3. Kako bi se osiguralo pravedno i jednako postupanje prema podnositeljima zahtjeva, upravitelj infrastrukture na svaki podneseni zahtjev za odstupanje primjenjuje isti postupak procjene koji je naveden u njegovom Izvješću o mreži.

(b) upravitelj infrastrukture odobrava odstupanje ako željeznički prijevoznik može dokazati da je uspostavio dostatne mjere za osiguravanje komunikacije između strojovođa iz točke 3. i osoblja upravitelja infrastrukture u redovnim, otežanim i izvanrednim situacijama, kako je predviđeno točkom 1.

(c) željeznički prijevoznici i upravitelji infrastrukture u okviru svojih sustava upravljanja sigurnošću osiguravaju da su strojovođe iz točke 3. i osoblje upravitelja infrastrukture upoznati s pravilima komunikacije i mjerama za osiguranje komunikacije te da su odgovarajuće osposobljeni.

Pravilnik o ovlaštenju strojovođa (Narodne novine, br. NN 96-2154/2013), objava od 24.7.2013, na snazi od 25.7.2013

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ovlaštenju strojovođa (Narodne novine, br. NN 74-1426/2015), objava od 3.7.2015, na snazi od 11.7.2015., propisuje i:

"Članak 6.

Za strojovođe koji su dobili ili će dobiti dozvolu prije 1. siječnja 2016. u skladu sa Zakonom o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava i Pravilnikom o ovlaštenju strojovođa (dozvole izdane u Republici Hrvatskoj), odnosno u skladu s odredbama Direktive 2007/59/EZ (dozvole izdane u ostalim državama članicama Europske unije), smatra se da zadovoljavaju odredbe tih propisa.

Članak 7.

Odredbe članka 3., članka 4. i članka 5. ovoga Pravilnika primjenjuju se od 1. siječnja 2016."

Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o ovlaštenju strojovođa (Narodne novine, br. NN 75-1753/2016), objava od 17.8.2016, na snazi od 25.8.2016., propisuje:

"Članak 3.

Za strojovođe koji su dobili dozvolu prije 1. srpnja 2016. smatra se da ispunjavaju zahtjeve propisane Zakonom o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava."